

**GENOOTSCHAP
NEDERLAND - ARUBA**

NIEUWSBRIEF APRIL 2020

Geachte deelnemer van het Genootschap Nederland-Aruba, geachte lezer!

Het zijn harde, onzekere en verdrietige tijden. Aruba en de andere landen van het Koninkrijk worden zwaar getroffen door een coronacrisis die haar weerga niet kent. Humanitair én economisch berokkent Covid-19 onnoemelijk veel leed.

‘Nooit eerder werd in vreedstijd onze vrijheid om een normaal leven te lijden zo beperkt als nu’, sprak de Arubaanse Gouverneur Alfonso Boekhoudt. ‘Nooit eerder waren onze landen zo op elkaar aangewezen als nu’, aldus minister Raymond Knops van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Alom, binnen het Koninkrijk der Nederlanden en in de Europese Unie, bepleiten landen solidariteit met elkaar. Terecht. Meer dan ooit dienen middelpuntzoekende en niet middelpuntvliepende krachten te prevaleren. Het gemeenschappelijke doel is de bestrijding van de coronacrisis en haar gevolgen. Het belang daarvan is thans alles overstijgend.

Het Genootschap Nederland-Aruba betuigt zijn steun en medeleven aan Aruba: aan alle burgers, zorgverleners, ziekenhuizen, ondernemingen, onderwijs- en kennisinstellingen, culturele beroepen, overheden en bestuurders die thans voor de immense opgave staan om deze rampspoed te beheersen en te boven te komen. En die straks antwoorden zullen moeten vinden op grote, nieuwe uitdagingen die het land te wachten staan.

Deze GNA-Nieuwsbrief van april 2020 is voor een belangrijk deel gewijd aan de coronacrisis. Het bestuur wenst u en uw naasten gezondheid en sterkte toe.

*Nico van Grieken,
Voorzitter*

= = = = = = = = =

- Gouverneur Boekhoudt over de coronacrisis: ‘Waardig Volk van Aruba’
- Minister Knops: ‘Nog nooit waren onze landen zo op elkaar aangewezen als nu’
- Caribische leden Colleges financieel toezicht laken advies liquiditeitssteun
- Rapport Stichting Deugdelijk Bestuur Aruba: ‘Naar integer openbaar bestuur’
- Nieuw boek: ‘Verdeeld Koninkrijk, pleidooi voor nieuw elan in koninkrijksrelaties’
- Genootschap Nederland-Aruba publiceert Jaarverslag 2019
- Marlon Titre benoemd tot bestuurslid Genootschap Nederland-Aruba

* * *

Gouverneur Boekhoudt spreekt tot het Arubaanse volk

‘Wij staan voor grote uitdagingen, nu is de tijd om solidair te zijn, uit liefde voor ons land’

‘Waardig Volk van Aruba’. Aldus begon Gouverneur Alfonso Boekhoudt op 29 maart 2020 in Oranjestad een bijzondere toespraak tot het gehele Arubaanse volk. Zijn woorden stonden in het teken van de wereldwijde coronacrisis, die ook Aruba zwaar heeft getroffen, zowel humanitair als economisch.

‘Nooit eerder werd - in vreedstijd - onze vrijheid van beweging, om een normaal leven te lijden of zaken te doen zo beperkt als in deze afgelopen weken. De instructies van de regering op basis van adviezen van lokale experts, van onze zustereilanden, van ons Koninkrijk en van internationale instanties zijn bedoeld om te voorkomen dat het coronavirus zich nog verder verspreidt binnen onze gemeenschap en een dreigend gevaar wordt voor de volksgezondheid.’

Hij noemde de voorzorgsmaatregelen, hygiënemaatregelen, ‘social distancing’, het uitgaansverbod, alsmede de lockdown zeer belangrijk. ‘Ik begrijp dat dit een grote impact heeft op onze manier van leven, maar deze maatregelen zijn er om te voorkomen dat wij het gevecht verliezen en dat dit coronavirus zich verder uitbreidt. Het is de plicht van ons allen als burgers om de verantwoordelijkheid die op onze schouders rust serieus te nemen, wij allen op deze zo geliefde rots! Door voor onszelf te zorgen, zorgen wij voor anderen en kunnen wij zelfs hun leven redden door hen niet besmet te laten raken’.

Hoeksteen toerisme

Als klein eiland dat afhankelijk is van wereldeconomieën, is deze pandemie van invloed, niet alleen op ons dagelijks leven, maar ook op de belangrijkste hoeksteen van onze economie, het toerisme, aldus de Gouverneur. De huidige situatie is veel ernstiger dan ten tijde van crises als de sluiting van LAGO of de financiële crisis van 2008.

‘Voor veel gezinnen en ondernemers zijn de gevolgen nu ongekend. De gevolgen op lange termijn zijn moeilijk te overzien. Wij hebben kunnen zien hoe bedrijven hun manier van zakendoen hebben veranderd om diensten te kunnen blijven leveren aan hun klanten. Wij zien ook hoe verschillende bedrijven proberen hen die het nodig hebben te helpen. Dit is iets om toe te juichen. Ook zien wij voorbeelden van mensen die hulp bieden aan hun burens, aan de meest kwetsbaren, aan de zorgbehoevenden’.

Nu solidair zijn

Wij staan voor grote uitdagingen en wij moeten de broekriem aanhalen voor een veel langere periode dan ons lief is, zei Boekhoudt. ‘Nu is de tijd om solidair te zijn. Persoonlijk heb ik besloten solidair te zijn met mijn land tijdens de crisis! Niet alleen als Gouverneur van Aruba, maar ook als burger wil ik u vragen eveneens solidair te zijn met ons land tijdens de crisis!’

Als wij dit allemaal doen, kunnen wij op een dag terugkijken op gezinnen met een hechtere band, een meer verenigd volk, een land waarvan de inwoners weten hun geschillen opzij te zetten voor een nationale kwestie, besloot hij zijn toespraak. ‘Laten wij tijdens de dagen van onzekerheid die voor ons liggen, alles doen wat binnen ons vermogen ligt, door woorden of daden, uit liefde voor ons land, omdat die liefde door niets verbroken kan worden! Moge God elk huishouden in Aruba zegenen’.

* * *

Minister Raymond Knops van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties:

‘Nooit waren onze landen zo op elkaar aangewezen als nu ’

Nederland is bereid om liquiditeitssteun te verlenen aan de regeringen van Curaçao, Aruba en Sint Maarten om de sociale en economische gevolgen van de coronacrisis te verlichten. Dit zei minister Raymond Knops van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op donderdag 9 april 2020 na afloop van de Rijksministerraad.

In de Rijksministerraad was uitvoerig gesproken met de gevlmachtigde ministers en de bewindsliden in het Nederlandse kabinet die verantwoordelijkheid dragen voor de BES-eilanden over een aanpak om de acute financiële problemen te lijf te gaan.

Andere manier van leven

Knops: ‘De urgentie is hoog, de betrokkenheid is groot, de verbondenheid is ook groot. Als er ooit een moment is geweest in de historie dat de landen binnen het Koninkrijk ooit zo op elkaar waren aangewezen omdat we allemaal met dezelfde dreiging geconfronteerd worden, dan is dat nu wel. Dat scheidt een band. Tegelijkertijd is de opgave zo groot dat het niet alleen voor ons allemaal een andere manier van leven nù vraagt, maar wellicht ook ná deze crisis’.

Centraal in de Rijksministerraad stond het verzoek van Aruba, Curaçao en Sint Maarten om acute financiële steun vanwege de situatie waarin de landen zich bevinden. De in een korte tijd enorm opgelopen kosten en teruggelopen inkomsten hebben acute liquiditeitsproblemen veroorzaakt. De diverse Colleges financieel toezicht brachten daartoe adviezen uit aan de voorzitter van de Rijksministerraad (zie ook volgend bericht daarover in deze nieuwsbrief).

Noodpakketten

In de raad is besloten om voor de komende zes weken een liquiditeitssteun te verstrekken in de vorm van een renteloze lening waaraan, voor de eerste twee jaar, geen aflossingsverplichting vastzit. Voor Aruba betekent dit dat het van Nederland 42,8 miljoen Arubaanse florin kan lenen, zonder renteverplichting. De leningen zijn bedoeld voor inkomstenderving en het behoud van werkgelegenheid.

Knops: ‘We gaan nu zo snel als mogelijk, ook op basis van de gesprekken die ik met de minister-president had, kijken hoe we de noodpakketten, die nu zijn voorgesteld door de verschillende

landen, zullen implementeren. Concreet: hoe kunnen mensen worden geholpen, hetzij werknemers, hetzij bedrijven, om deze crisis door te komen?’

‘We weten,’ voegde de minister eraan toe, ‘dat er een moment komt dat deze crisis voorbij is. Ik wil dan zo snel mogelijk dat de economie in de betrokken landen in staat is om zichzelf uit het moeras te trekken. Een steunpakket is daarvoor onontbeerlijk’. Gevolmachtigde minister van Aruba, Guillfred Besaril, zei in een persverklaring niet blij te zijn met wat er thans op tafel ligt, ‘maar het is in ieder geval een begin’.

Ontwikkelingen Venezuela

Het kabinet houdt op het terrein van gezondheid de ontwikkelingen in Venezuela ‘nauwlettend in de gaten’. Het staat hierover in contact met de autoriteiten van Aruba, Curaçao en Bonaire, aldus minister Knops in een brief aan de Tweede Kamer over maatregelen in de Caribische landen van het Koninkrijk in verband met Covid-19.

Het valt, schrijft de minister, niet uit te sluiten dat ‘personen die vanuit Venezuela overzee richting de Benedenwindse eilanden de oversteek wagen, dragers zijn van het coronavirus’. Het maritiem grenstoezicht wordt door Defensie en de Kustwacht Caribisch gebied versterkt. Knops: ‘Maatregelen om de verspreiding van het coronavirus onder vreemdelingen te voorkomen en te beperken behoren tot de verantwoordelijkheid van de Landen’.

* * *

Caribische leden Colleges financieel toezicht laken advies over liquiditeitssteun aan Rijkswinsterraad

De Caribische leden in het College Aruba financieel toezicht en het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten hebben ernstige kritiek geuit op het advies van de twee colleges aan de Rijkswinsterraad over liquiditeitssteun aan de drie Antilliaanse landen.

‘Er is geen sprake van een weloverwogen advies’, schrijven zij in een brief van 7 april 2020 aan de voorzitter van de Colleges financieel toezicht, prof. dr. Raymond Gradus. De Caribische leden vinden dat hun commentaren en voorstellen op de conceptadviezen ‘niet, dan wel ternauwernood,’ zijn meegenomen in de eindadviezen en ook dat ‘hierover geen hoor en wederhoor heeft plaatsgevonden’.

Gevoelens

De brief is ondertekend door Hellen van der Wal (College Aruba financieel toezicht), Russell Voges en Gregory Damoen (beiden lid College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten). Zij constateren dat de adviezen aan de Rijkswinsterraad ‘onvoldoende de gevoelens van de Caribische leden in de twee colleges weergeven’. Zij distantiëren zich ‘volledig’ van het advies voor liquiditeitssteun aan Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

De ernst van de situatie in de Caribische landen wordt onvoldoende erkend, vinden zij. ‘De adviezen zijn te eenzijdig gericht op de financiële situatie, houden geen rekening met de maatschappelijke en economische gevolgen en gaan volkomen voorbij aan de solidariteitsgedachte van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden’.

Krimp economie

De Caribische Cft-leden benadrukken dat de landen het niet alleen zullen redden, ‘mede gelet op de reeds opgelopen krimp van de economie van Aruba en Curaçao als gevolg van de Venezolaanse toestand en van Sint Maarten als gevolg van de orkaan Irma’.

Zij wijzen erop dat bij Nederlandse steunverlening louter in de vorm van te verstrekken leningen, de sterk oplopende schuldenlasten en schuldquota ver uit zullen komen boven de door het IMF vastgestelde ratio’s voor Small Island Developing States. ‘Op grond van de huidige door de coronacrisis veroorzaakte sociaaleconomische crisis zullen leningen de landen alleen maar verder de afgrond in duwen’.

De Caribische leden menen dat de Rijksministerraad in overweging moet nemen een deel van de leningen aan te merken als schenkingen.

* * *

Rapport Stichting Deugdelijk Bestuur Aruba: ‘Naar integer openbaar bestuur in Aruba’

‘Integriteit is een belangrijke voorwaarde voor deugdelijk bestuur. Bij gebrek aan integriteit steekt corruptie al gauw de kop op, tezamen met andere vormen van ondeugdelijk bestuur. Er is dan sprake van machtsbederf. Ondeugdelijk bestuur, inclusief corruptie is van alle tijden en landen. Maar wij onderkennen steeds meer de omvang en ernst daarvan voor de landen waar dit voorkomt. De schade is dusdanig groot dat belangrijke donoren geen ontwikkelingshulp (meer) geven aan landen waar corruptie plaats vindt’.

Aldus de Stichting Deugdelijk Bestuur Aruba (SBDA) in haar rapport dat in januari van dit jaar verscheen. Ook in Aruba en de voormalige Nederlandse Antillen, zo schrijft de stichting, heeft ondeugdelijk bestuur (inclusief corruptie) een grote rol gespeeld. ‘Dat is een belangrijke oorzaak van de ontspoorde overheidsfinanciën en stilstaande ontwikkeling op belangrijke beleidsterreinen’.

‘Staatsondermijning’

‘De structurele politieke patronage, het structureel tekortschietende financieel beheer en sociaaleconomisch beleid, het gebrek aan transparantie, het systematisch disfunctioneren van het parlement en ‘dubieus’ overheidshandelen en beleid op het gebied van projecten waren decennialang de norm. Gezien de lange duur (meer dan 30 jaar), het klaarblijkelijk systematisch karakter daarvan en de enorme schade die het berokkend heeft, is het mogelijk het regeringshandelen gedurende al die jaren te kwalificeren als overheidscriminaliteit. Daarbij was ook sprake van staatsondermijning’.

SDBA bedoelt niet dat er justitiële vervolging wordt ingesteld. Zij wijst erop dat ‘de meest schadelijke elementen van ondeugdelijk bestuur (politieke patronage, deficiënt financieel beheer en dubieuze projecten) onderdeel waren/zijn van de politieke cultuur’ en dat ‘veel burgers en ondernemers hierbij betrokken zijn’. Vervolging, meent de stichting, is daarom een heilloze weg die voor een reeds overbelast OM ondoenlijk is.

Politieke systemen

SDBA bepleit een ‘gemeenschapsdemocratie’ als alternatief politiek systeem om de nadelen van ‘onze huidige partijdemocratie te elimineren’. Maar dat is niet het enige ‘zaligmakende’ model. ‘Tussen het huidige politieke systeem, gebaseerd op partijen en het model zonder politieke

partijen zijn er allerlei varianten. Alle met hun voor- en nadelen. Het is daarom zaak voor de Arubaanse (en andere kleinstatelijke) bevolking(en) om in hun eigen belang op kritische wijze de verschillende rechtsmodellen na te gaan en een bewuste keuze te maken voor een politiek systeem dat de beste garanties biedt voor deugdelijk bestuur zonder corruptie. Pas dan kan Aruba op een meer gelijkwaardige voet een constructieve bijdrage leveren aan het Koninkrijk?

* * *

‘Verdeeld Koninkrijk, pleidooi voor nieuw elan in koninkrijksrelaties’

Paul Comenencia, Staatsraad van het Koninkrijk, heeft onlangs zijn boek ‘Verdeeld Koninkrijk, pleidooi voor nieuw elan in koninkrijksrelaties’ gepubliceerd. De strekking ervan is dat vierhonderd jaar gezamenlijkheid aan alle kanten verplichtingen schept, ook voor Nederland.

‘Den Haag en de eilanden zouden samen moeten concluderen dat hun gemeenschappelijke toekomst het best gediend is met een Koninkrijk dat stevige wortels heeft in zowel Europa als het Caribisch gebied’, aldus Comenencia. ‘Zij het dat onze eilanden, zolang zij - permanent of als overgang naar een volgende fase - nog deel willen blijven uitmaken van het Koninkrijk, het grootste belang hebben bij het voor alle betrokkenen interessant houden van de Koninkrijksbanden’.

In het boek komen ook de vroege geschiedenis van de Arubaanse afscheidingswens, de hobbelige weg naar een rijksgeschillenregeling en de Europese dimensie van de Koninkrijksrelaties aan de orde.

* * *

Genootschap Nederland-Aruba publiceert Jaarverslag 2019

Het Genootschap Nederland-Aruba heeft zijn Jaarverslag 2019 gepubliceerd. Er wordt teruggeblikt op onder meer de lezingen op 4 september door staatssecretaris Knops van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en door de gevolmachtigde minister Besaril van Aruba. Er waren 94 deelnemers en genodigden aanwezig in Perscentrum Nieuwspoord.

Staatssecretaris *Raymond Knops* ging in op de band tussen Nederland en Aruba. Hij gaf aan vertrouwen te hebben in de goede samenwerking tussen Nederland en Aruba. Gevolmachtigde minister van Aruba, *Guillfred Besaril*, hield voorafgaand aan de lezing door staatssecretaris Knops een korte inleiding waarin hij onder meer inging op Venezuela, het toerisme, financieel-economisch beleid, de raffinaderij en de oprichting van een Bureau Integriteit Aruba.

Jaarlijkse Bijeenkomst 2019

De Jaarlijkse Bijeenkomst van het Genootschap werd op 23 november gehouden. Er namen zo'n 130 mensen aan deel.

Eddy Paris sprak over Aruba en de EU

Sprekers waren *Pete Hoekstra*, Ambassadeur van de Verenigde Staten in Nederland, en *Eddy Paris*, Vertegenwoordiger van Aruba bij de Europese Unie (EU) en plaatsvervangend gevolmachtigde minister van Aruba.

Archeoloog *Aad Versteeg* sprak naar aanleiding van de verschijning van zijn imposante boek "The Archeology of Aruba" over de grote betekenis van Arubaanse rotstekeningen en de literator, schrijver en dichter *Quito Nicolaas* droeg enkele van zijn Caribische gedichten voor. Tijdens het muzikaal intermezzo speelden *Doy Salsbach* en zijn *Trio Los Alegres* bekende Caribische liedjes.

Ambassadeur Hoekstra ging in zijn lezing in op de geopolitieke betekenis van de Caribische regio voor de Verenigde Staten. Hoekstra memoreerde dat de Caribische landen van het Koninkrijk, net als Nederland, kunnen rekenen op de VS, zeker waar het gaat om veiligheid, gedeelde waarden en hulp.

Eddy Paris, Vertegenwoordiger van Aruba bij de EU en plaatsvervangend gevolmachtigde minister van Aruba, ging in zijn toespraak nader in op de relatie EU-Aruba. Hij belichtte het ontstaan van de Europese Gemeenschap, het Verdrag van Rome (1957) en het in het verdrag opgenomen LGO-besluit.

Statutenwijziging

Het bestuur heeft in juli 2019 de statuten van het Genootschap Nederland-Aruba partieel gewijzigd. De belangrijkste wijziging betreft de duur van de zittingsperiode van een bestuurders. De duur van de zittingsperiode is verlengd van twee naar vier jaar. Tevens is het minimum aantal bestuurders waaruit het bestuur moest bestaan, losgelaten. Met deze wijzigingen wordt beoogd de flexibiliteit te vergroten en de continuïteit te waarborgen.

Financiën

De financiële positie van het Genootschap Nederland-Aruba was in 2019 positief te noemen. Echter, net als vorig jaar dient te worden opgemerkt dat het Genootschap sterk afhankelijk is van een correcte en tijdige betaling door de deelnemers van hun bijdragen/donaties (per 2020 verhoogd van 25 euro naar 27,50 per jaar).

* * *

Marlon Titre benoemd tot bestuurslid Genootschap Nederland-Aruba

Het bestuur van het Genootschap Nederland-Aruba heeft Marlon Titre benoemd tot lid van het bestuur. Marlon Titre heeft zijn benoeming aanvaard. Het bestuur heeft hem hartelijk welkom geheten.

Marlon is een goede bekende van het Genootschap Nederland-Aruba. Hij trad als gitarist tweemaal voor ons op tijdens een Jaarlijkse Bijeenkomst. Sinds 2018 is hij Hoofd Klassieke Muziek aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag.

Master of Music

De Arubaan Marlon Titre studeerde af aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en kreeg daarbij de beoordeling '10 met onderscheiding'. In 2013 promoveerde hij in Creative and Performing Arts aan de Universiteit Leiden. Kort daarop werd hij hoofd van de Master of Music aan de Fontys Hogeschool voor de Kunsten in Tilburg. Zijn interesse in leiderschap in het onderwijs bracht hem ertoe een MBA te volgen aan de Universiteit Maastricht, die hij in 2018 afrondde.

Marlon Titre was laureaat van het Prinses Christina Concours. Hij schreef werken in opdracht van onder meer het Residentie Orkest, het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het Maarten Altena Ensemble, het Nationaal Jeugd Harmonieorkest en Cello Octet Amsterdam. Hij schreef twee gitaarconcerten die hij zelf in première bracht: A Titre Personnel voor klassiek gitaar en ensemble, en Ficciones voor elektrisch gitaar en ensemble.

Internationale prijzen

Marlon won prijzen op meer dan twintig internationale concoursen, waaronder de eerste prijs op het prestigieuze Michele Pittaluga International Guitar Competition in Italië in 2005. In dat jaar speelde hij live op televisie voor HM Koningin Beatrix ter gelegenheid van haar 25-jarig regeringsjubileum.

Hij trad op in Europa, de VS, Azië, Rusland, Centraal Amerika en het Midden-Oosten en speelde als solist met orkesten, waaronder het State Hermitage Orchestra St. Petersburg, het Orchestre National de Lille en de Neue Philharmonie Westfalen. Marlon is bestuurslid van het New European Ensemble.

* * * * *